

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1932 kl. 4 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om fortsatt tillämpning under budgetåret 1932/1933 av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker ävensom i ämnet väckta motioner.

I en den 8 januari 1932 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 30, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande, vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker¹.

Härigenom förordnas, dels att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, vilken förordning gäller² intill utgången av juni månad år 1932, skall äga fortsatt tillämpning efter nämnda tidpunkt intill utgången av juni månad år 1933, dels ock att 2 § och 11 § 2 mom. i förordningen skola, 2 § i nedan angiven del, från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med den grundavgift av 60 öre, för liter räknat, dels med 55 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

¹ Senaste lydelse se 1924 : 228 och 1929 : 42.

² Jfr. 1931 : 196.

11 §.

2 mom. Underlåter någon att inom föreskriven tid avlämna sådan uppgift, som i 3 § omförmäles, eller avlämna sådan uppgift eller sådant bevis, varom i 8 § sägs, böte tio kronor för varje dag, uppgiften eller beviset utebliver; och äger kontrollstyrelsen därjämte genom lämpliga viten tillhålla den försumlige att uppfylla sin skyldighet. Där omsättningskatt ej inom stadgad tid av detaljhandelsbolag inbetalas, eller där stadgad insättning av utskänkningsskatt ej skett före utgången av månaden näst efter den, under vilken den myckenhet, för vilken skatten utgått, blivit försåld, må skatten utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Till bevillningsutskottets behandling har jämväl överlämnats en i anledning av ifrågavarande proposition inom riksdagens första kammare av herr *Bergman* väckt motion, nr 246, i vilken hemställts, »att riksdagen måtte godkänna Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med den ändring att 2 § erhåller följande lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av sex kronor för liter räknat, dels med 55 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.»

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Förenämnda proposition och motion hava behandlats av riksdagen, i vad desamma avse tiden intill utgången av löpande budgetår. Sedan bevillningsutskottet i sitt innevarande år avgivna betänkande nr 1 i anledning av propositionen dels hemställt om bifall till den i propositionen föreslagna skattehöjningen för nyssnämnda tid, dels ock anmält, att utskottet framdeles komme att avgiva yttrande i anledning av vad i propositionen och motionen föreslagits rörande fortsatt tillämpning under budgetåret 1932/1933 av förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt, har riksdagen bifallit utskottets berörda hemställan. Höjningen har trätt i kraft den 1 februari 1932.

Till behandling i samband med förevarande proposition har utskottet funnit lämpligt upptaga en till utskottet hänvisad, inom första kammaren väckt motion nr 248, i vilken herr *Bergman* hemställt, »att riksdagen måtte besluta åsätta en omsättningsskatt av tre kronor för liter å alla viner utom de alkoholfria, att gälla till utgången av budgetåret 1932/1933 från den dag Kungl. Maj:t bestämmer.»

Tillika har motionären hemställt, att bevillningsutskottet måtte utforma erforderliga författningsbestämmelser.

Vidkommande de skäl, motionären anfört till stöd för de av honom framställda förslagen, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, vilka plägat av riksdagen antagas allenast för ett år i sänder och för närvarande gälla intill innevarande budgetårs slut, hava i statsverkspropositionen till årets riksdag förutsatts skola, med viss ändring i fråga om grunderna för omsättningsskatten, äga tillämpning även under nästkommande budgetår.

I statsverkspropositionen hänvisades till att enligt riksräkenskapsverkets beräkning av statsinkomsterna för nästkommande budgetår kunde, med nuvarande skattesatser, i intäkter från rusdrycksmedelstitlarna påräknas ett belopp av inalles 103.20 miljoner kronor, därav i brännvinstillverkningsskatt 16.20 miljoner kronor, från partihandelsbolaget 10 miljoner kronor, från detaljhandelsbolagen 22 miljoner kronor, i omsättnings- och utskänkningskatt 38 miljoner kronor samt i maltskatt 17 miljoner kronor. Då chefen för finansdepartementet ansåg det i nuvarande statsfinansiella läge vara erforderligt att — utöver vad riksräkenskapsverket i sin förslagsberäkning upptagit — från ifrågavarande skattetitlar erhålla ett belopp av ytterligare 22 miljoner kronor för finansiering av budgeten för nästkommande budgetår, anmodades kontrollstyrelsen den 28 december 1931 att inkomma med utredning, huru detta merbelopp lämpligen skulle kunna uttagas och fördelas å de olika rusdrycksmedelstitlarna eller vissa av dem ävensom med förslag till de författningsändringar och bestämmelser i övrigt, som till vinnande av detta syfte erfordrades. Med skrivelse den 3 januari 1932 avgav kontrollstyrelsen utredning och förslag i ämnet. I överensstämmelse med kontrollstyrelsens förslag beräknades i statsverkspropositionen en ökning med 15 miljoner kronor av omsättningsskatten, med 5 miljoner kronor av maltskatten och med 2 miljoner kronor av vinstmedlen från aktiebolaget Vin- och spritcentralen. Vad särskilt angår omsättnings- och utskänkningskatten — vilken med oförändrade skattesatser av riksräkenskapsverket beräknats lämna en avkastning av 38 miljoner kronor — upptogs densamma i budgetförslaget till ett belopp av 53 miljoner kronor.

Utskottet.
Statsverks-
propositionen.

Prop. nr 261. I en den 20 maj 1932 dagtecknad proposition, nr 261, har Kungl. Maj:t framlagt förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1932/1933 m. m. Enligt vad chefen för finansdepartementet anfört till det vid sistnämnda proposition fogade statsrådsprotokollet, erfordrades för budgetens balansering, efter det omräkning verkstälts av vissa inkomster och utgifter, ett belopp av 15 miljoner kronor att täckas av skattemedel. Efter övervägande av olika möjligheter hade departementschefen funnit sig böra förorda, att detta belopp i sin helhet uttoges genom att omsättningsskatten å spritdrycker höjdes såväl beträffande den fasta grundavgiften som med avseende å den procentuella skattesatsen.

*Departements-
chefen.*

Chefen för finansdepartementet har till det vid propositionen nr 261 fogade statsrådsprotokollet anfört bland annat följande:

Såsom förut erinrats, hade Kungl. Maj:t i proposition nr 30 förelagt riksdagen förslag angående höjning av nämnda skatt, vilket förslag av riksdagen bifallits för tiden intill utgången av löpande budgetår. I sitt i ärendet avgivna, av riksdagen godkända betänkande, nr 1, uttalade bevillningsutskottet, att utskottet med hänsyn till de ändrade förhållanden, som kunde uppkomma rörande behovet av skattemedel för nästkommande budgetår, icke hade ansett sig för det dåvarande böra fatta beslut om omsättnings- och utskänkningsskatten under nästa budgetår. I enlighet med riksdagens beslut utginge ifrågarvarande skatt för närvarande med dels en fast grundavgift av 60 öre per liter försålda spritdrycker, dels ock 55 procent å det belopp, som, skatten oberäknad, betingades vid detaljhandelsbolagens inköp av dryckerna i buteljerat skick. Med ledning av inom kontrollstyrelsen verkställda beräkningar hade departementschefen kommit till den slutsatsen, att nämnda skattesatser borde för ernående av den erforderliga merinkomsten höjas, grundavgiften från 60 öre till 1 krona för liter och den procentuella avgiften från 55 till 60 procent. Särskild proposition om ändring i nu angiven riktning av Kungl. Maj:ts förslag angående omsättnings- och utskänkningsskatten för nästa budgetår syntes icke behöva avlätas till riksdagen, utan ansåge sig departementschefen med hänsyn till bevillningsutskottets nyss återgivna uttalande hava anledning förutsätta, att utskottet vid behandling av förslaget i vad detsamma avsåge tiden 1 juli 1932—30 juni 1933 vidtog de ändringar, som i enlighet med vad departementschefen nu anfört påkallas i det riksdagen förelagda författningsförslaget. Departementschefen föreslog alltså, att omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker i riksstaten för nästkommande budgetår uppfördes med 68 miljoner kronor.

*Utskottets
yttrande.*

I sitt den 27 januari 1932 avgivna betänkande nr 1 anförde utskottet, att med hänsyn till de ändrade förhållanden, som kunde uppkomma rörande behovet av skattemedel för nästkommande budgetår, utskottet icke

ansåg sig för det dåvarande böra fatta beslut i fråga om omsättnings- och utskänkningsskatten under nästa budgetår. Till följd av det försämrade statsfinansiella läge, som därefter inträtt, har utskottet ansett sig nu böra, under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid föredragning av propositionen nr 261 anfört, föreslå, att, utöver vad i statsverkspropositionen beräknats och i förevarande proposition föreslagits, genom höjning av omsättningsskatten ett belopp av 15 miljoner kronor uttages. Den av departementschefen med ledning av inom kontrollstyrelsen verkställda beräkningar förordade åtgärden, att för ernående av den erforderliga merinkomsten höja omsättningsskattens grundavgift från 60 öre till 1 krona för liter och den procentuella avgiften från 55 till 60 procent, har utskottet funnit sig böra biträda.

I motionen nr 246 i första kammaren har beloppet av nämnda grundavgift föreslagits till 6 kronor för liter. Redan den innevarande år beslutade och den nu ifrågasatta ytterligare höjningen av omsättningsskatten innebär emellertid en avsevärd skärpning i beskattningen av spritdrycker. Även om det vore möjligt att, utan att därigenom olägenheterna av den olaga spritdryckshanteringen komme att ökas i mera betydande omfattning, ytterligare skärpa denna beskattning, är det dock nödvändigt att därvid gå fram med försiktighet. Den av motionären föreslagna skattehöjningen har för övrigt framkommit mindre i avsikt att öka statsinkomsterna än att inskränka konsumtionen av spritdrycker. Då den nu pågående utredningen å rusedryckslagstiftningens område icke torde underlåta att ägna uppmärksamhet åt förslaget att genom ökad beskattning minska konsumtionen och ett ståndpunktstagande härtill därför bör anstå till dess utredningen är slutförd, har utskottet icke kunnat biträda motionärens yrkande. Utskottet har emellertid i detta sammanhang velat framhålla angelägenheten av, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan om bekämpande av den olaga spritdryckshanteringen.

Då utskottet icke ansett tillräckliga skäl för närvarande föreligga att åsätta alkoholhaltiga viner en omsättningsskatt, har utskottet hemställt om avslag å motionen nr 248 i första kammaren.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 30 och motionen I:246 av herr Bergman, i vad propositionen och motionen avse omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker att utgå under budgetåret 1932/1933, antaga följande

Förslag

till

förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker¹.

Härigenom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med däri genom förordningarna den 20 juni 1924 (nr 228) och den 31 januari 1932 (nr 13) gjorda ändringar skall äga fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad 1933, dock att 2 § i förordningen skall från och med den 1 juli 1932 i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 1 krona, för liter räknat, dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

2) att motionen II: 248 av herr Bergman, angående en omsättningsskatt å viner, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 juni 1932.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge, Örne, Boman*, Bergman, Ericson i Obergå, Björnsson*, Åström, Jönsson i Boa, Lövgren i Nyborg, Olsson i Ramsta, Björklund, Olsson i Golvvasta, Lithander, Olsson i Gävle, Nilsson i Hörby, Forssberg, Wijkström*, Laurén* och Blomquist*.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

¹ Jfr 1931: 196 och 1932: 13.

Reservation

av herr *Bergman*, som anfört:

»Den höjning av omsättningsskatten å spritdrycker, som Kungl. Maj:t och utskottsmajoriteten förordar, är alldeles för ringa. Exempelen från England, där en liter brännvin (beräknat efter 50 procent alkoholhalt) kostar cirka 15 kronor (kronvärdet beräknat efter dess normala standard före valutadeprecieringen) samt från Danmark, där motsvarande kvantitet kostar omkring 12 kronor, visa, att en verkligt kraftig beskattning ej blott låter sig genomföras utan även medför önskvärd verkan. I Danmark har spritdryckskonsumtionen nedgått med mer än 80 procent, jämfört med tiden före den höga beskattningen, och icke desto mindre har statsinkomsten av denna beskattning samtidigt ungefär fyrdubblats. Likartade verkningar ha visat sig i England. Farhågan att det oerhört höjda priset skulle medföra en sådan ökning av den olaga sprithandeln, att nykterhetseffekten äventyrades, har icke av erfarenheten bekräftats, vilket bland annat framgår av de starkt sänkta siffrorna för alkoholens sociala skadeverkningar i olika avseenden. Att bekämpa olaga handel med affärskonkurrens från den lagliga handelns sida är icke rätta vägen. Denna metod tenderar till att nedpressa priset framemot närheten av självkostnadsgränsen, vilket säkerligen ej skulle gagna nykterheten. Den olaga handeln måste kraftigt och vaksamt bekämpas med samhällets maktmedel, och möjlighet därtill ge de inflytande skattemedlen, vilka om skattesatsen sättes tillräckligt hög dessutom, trots minskad konsumtion, skulle ge möjlighet att tillgodose andra viktiga behov, som tidens vanskligheter för närvarande framkallat. Ögonblicket vore just nu psykologiskt gynnsamt för ett socialt experiment av här antydd karaktär även i vårt land.

Jag har därför yrkat,

1) i anslutning dels till Kungl. Maj:ts proposition, dels till den av mig väckta motionen I: 246, att riksdagen måtte godkänna Kungl. Maj:ts förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker med den ändring, att 2 § erhåller följande lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår dels med en grundavgift av 6 kronor, för liter räknat, dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oräknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

2) att riksdagen måtte bifalla motionen II: 248, angående en omsättningskatt å viner.»